

चुरे गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
घरखेडा, कैलाली

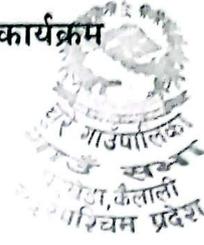
चुरे गाउँपालिकाको

आ.व. २०८२/०८३ को बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

२०८२ असाढ १० गते मंगलबार

चुरे गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

“कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र पूर्वाधार
चुरे गाउँपालिकाको मूल आधार”

मिति: २०८२/०३/१०

चुरे गाउँपालिकाको सत्रौं ऐतिहासिक गाउँसभामा उपस्थित गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, वडाअध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य र उपस्थित सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्य पत्रकार, सुरक्षाकर्मी र कर्मचारी लगायत सम्पूर्णलाई गरिमामय गाउँसभामा हार्दिक स्वागत एवं कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु।

यस महत्वपूर्ण घडीमा मुलुकको राष्ट्रियता, राष्ट्रिय स्वाभिमान, अखण्डता, सार्वभौमसत्ता प्रजातन्त्र र समृद्धिका लागि विगतमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, संघर्ष र विभिन्न राजनैतिक आन्दोलनहरूमा अमूल्य जीवनको बलीदान गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति उच्च सम्मान सहित हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु। राजनैतिक आन्दोलनका क्रममा बेपत्ता भएका नागरिक र घाइते योद्धाहरूप्रति उच्च सम्मान तथा सहानुभुती प्रकट गर्दछु।

चुरे गाउँपालिकाको यस गरिमामय गाउँसभामाको सत्रौं अधिवेशनमा गाउँपालिका अध्यक्षको हैसियतले विकासको लागि मार्गदर्शकको रूपमा रहने स्थानीय सरकारको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित महसुस गरेको छु।

विगतमा झैं प्रदेश सरकार र संघिय सरकार सँग समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वको माध्यमबाट समग्र चुरे गाउँपालिकाको विकासमा दत्तचित्त भएर लाग्ने विश्वास दिलाउन चाहन्छु।

चुरे गाउँपालिका, सुदूरपश्चिम प्रदेश कैलाली जिल्लाको उत्तरी सिमानामा अवस्थित पहाड र तराईको सम्पर्क सेतुको रूपमा रहेको सबैमा सर्वविदितै छ। प्राकृतिक छटाले भरिपूर्ण, सौन्दर्यताको खानी, मनमोहक हावापानी, बनजंगल, खोलानाला यस गाउँपालिकाका प्रमुख विशेषता हुन्। प्राकृतिक श्रोतको अपार उपस्थितीले पर्याप्त आर्थिक, सामाजिक एवं पर्यावरणीय विकासको सम्भावना बोकेको गाउँपालिका हो र सुदूरका पहाडी जिल्लाको प्रवेश मार्ग रहेको हुँदा पर्याप्त आर्थिक क्रियाकलापहरू संचालन गर्न सकिने सम्भावनाहरू रहेका छन्। हिमाल, पहाड र तराईका जिल्लाहरूलाई जोड्ने यस गाउँपालिकामा विभिन्न

गाउँसभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगसो
अध्यक्ष

रणनीतिक महत्वका राजमार्गहरूले यस गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक विकासमा पर्याप्त संभावनाहरू बोकेको छ।

प्राकृतिक सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यस क्षेत्रले पर्याप्त पर्यटनको सम्भावना बोकेको हुँदा यस गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक जीवनस्तर निकै माथी उठ्न सक्ने सम्भावना छ। यस क्षेत्रका कम्पासेधुरा, ऐतिहासिक गर्भादरबार, गर्भाडाँडा, रातो पहिरो, बस्सर झरना, जस्ता पर्यटकीय क्षेत्रको प्रवर्द्धन तथा विकास गरि पर्यटक भित्र्याउन सकिने देखिन्छ।

कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण, व्यवसायिकरण र विविधिकरणले आर्थिक विकासमा टेवा पुर्‍याउने छ। सुन्तला, अमिला, कागती र केरा जातका फलफूलहरूको पकेट क्षेत्र विस्तार गर्नुका साथै शितभण्डार स्थापना गरि बेमौसममा फलफूलहरूको आपूर्ती गर्न सकिने पर्याप्त सम्भावना रहेको छ।

भौगोलिक हिसाबले यो गाउँपालिकाको अवस्थिती जटिल भएकाले विकासका पूर्वाधारहरूको निर्माणमा कठिनाई रहेको छ। गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायातमा पहुँच, दिगो आवास, खाद्य सुरक्षा, गुणस्तरीय जीवनयापन लगायतका विषयहरू हाम्रा सामु रहेका छन्। नेपाल सरकारले अन्तराष्ट्रिय स्तरमा जनायका प्रतिबद्धताहरू, दिगो विकास लक्ष्य, सङ्घाब्दी विकास लक्ष्यहरूको अधिनमा रहि मानव विकास सूचकाङ्कमा उल्लेख्य सुधार गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ। सुशासन र विकासको प्रत्याभुती गराई जनस्तरमा राज्यको उपस्थितीको बोध गराउँदै स्थानीय तहलाई सुदृढ बनाउँदै संघीय शासन व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्नु आजको टड्कारो आवश्यकता रहेको छ।

सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म चुरे गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु।

१.१ सोच

चुरे गाउँपालिकालाई सुदूरपश्चिम प्रदेशको समुन्नत, समृद्ध र विकसित गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित गर्ने।

१.२ लक्ष्य

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को अन्त्य सम्ममा चुरे गाउँपालिकामा भौतिक, आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक विकासका पूर्वाधारहरूको स्थापना गरि आम नागरिकले महसुस गर्न सक्ने गरी सार्वजनिक सेवा सञ्चालन गर्ने।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

१.३ उद्देश्य

- सडक क्षेत्र विस्तार र स्तरोन्नती गरी चुरे क्षेत्रका सम्पूर्ण गाउँहरूलाई सडक संजालमा ल्याई सडकको थप स्तरोन्नती गरिनेछ।
- वडा नं. ३ र ४ को नवनिर्मित प्रशासनिक भवनबाट सेवा प्रवाह कार्यलाई अगाडी बढाईनेछ।
- कृषि क्षेत्रमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरी जनताको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउने खालका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ जसकालागी साझेदार गैह्र सरकारी संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी कार्यप्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ।
- शिक्षा क्षेत्रको विकास गर्न विद्यमान पद्धतिमा सुधार गरी गुणस्तरिय शिक्षा प्राप्तीको अवसर सिर्जना गर्नुको साथै सम्पूर्ण बालबालिकाहरूलाई शिक्षाको सुनिश्चितता गर्ने कार्य अभियानकै रुपमा स्थापित गरिनेछ।
- प्राविधिक, व्यवसायिक तथा स्वरोजगारमूलक शिक्षाको विकास र विस्तार गरिनेछ।
- पर्यटकीय गन्तव्यहरूको पहिचान संरक्षण र प्रचारप्रसार गरी पर्या पर्यटनको विकास गरिनेछ।
- प्राकृतिक सम्पदाहरू, ऐतिहासिक गर्भादरबार, धार्मिक सम्पदाहरूको संरक्षण गरी साँस्कृतिक विकास र विस्तार गरिनेछ।
- आर्थिक सामाजिक रुपले पछि परेका वर्ग, समुदाय तथा समूहलाई राज्यको मूलधारमा मूलप्रवाहीकरण गर्न समानुपातिक समावेशी विकास मार्फत सभ्य समाजको निर्माणमा जोड दिईनेछ।
- समाजमा व्याप्त रहेका कुरिती, कुप्रथा, रूढीबादी परम्पराको अन्त्य गर्दै आधुनिक तथा सभ्य समाजको निर्माणमा जोड दिईनेछ।
- चुरे गाउँपालिका क्षेत्रका विद्युत सेवा पुग्न नसकेका वडा एवं बस्तीहरूमा विद्युत विस्तार गर्नका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार मार्फत आवश्यक पहल गरिनेछ।

१.४ अपेक्षित उपलब्धी

- आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को अन्त्य सम्ममा देहायका उपलब्धीहरू हाँसिल गर्न सकिने अपेक्षा लिएको छु।
- सडक सञ्जालको विस्तार स्तरोन्नती तथा सुरक्षित, गुणस्तरिय र भरपर्दो यातायातको पहुँचमा वृद्धि भएको हुनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

- चुरे गाउँपालिका क्षेत्रमा स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका संकटलाई न्यूनीकरण गरी स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रमा वैकल्पिक माध्यमको प्रयोग द्वारा नियमित क्रियाकलाप संचालन भएको हुनेछ।
- चुरे गाउँपालिकामा नमुना विद्यालय र प्राविधिक शिक्षाका लागि भौतिक पूर्वाधार तथा दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू स्थापना भएको हुनेछ।
- चुरे गाउँपालिकामा गरिदैं आएको परम्परागत कृषिखेती प्रणालीमा सुधार ल्याई विदेशबाट फर्केका युवाहरूलाई कृषि क्षेत्रतर्फ आकर्षित गरी चुरे गाउँपालिकाको साथै देशको आर्थिक विकासमा कृषि क्षेत्रको योगदानमा वृद्धि भएको हुनेछ।

१.५ वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरू

१.५.१. समग्र नीति तथा आधारहरू:

१. चुरे गाउँपालिकाको स्थानीय सरकारले विकट भौगोलिक अवस्थितीमा रहेको यस गाउँपालिकाका सर्वसाधारण जनताले प्रत्यक्ष अनुभूत गर्ने खालका योजना तर्जुमा गर्ने र कार्यान्वयनमा प्रत्यक्ष सहभागिता सहितको विकास कार्य गरी रोजगारी सिर्जना गरी गरिबी न्यूनीकरण गर्ने नीति लिएको छ।
२. चुरे गाउँपालिका क्षेत्रका सडकहरूलाई मुख्य तथा ग्रामिण सडकमा वर्गीकरण गरी प्राथमिकताका आधारमा न्यूनतम लेन सहितको सडक सञ्जालको विकास विस्तार एवं स्तरोन्नती गरिनेछ।
३. कृषि क्षेत्रलाई स्थानीय उत्पादनको महत्वपूर्ण क्षेत्रको रूपमा विकास गरि स्थानीय हावापानीमा फस्टाउने प्रमुख खाद्यान्न बाली तथा फलफूलबाली उत्पादनका लागि सिँचाई, मलखाद, बिउविजनको उपलब्धतामा जोड दिईनेछ।
४. स्वच्छ, सफा खानेपानीमा नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ।
५. चुरे क्षेत्र संरक्षणका लागि यस क्षेत्रको जैविक विविधतालाई ध्यानमा राखी वृक्षारोपण, जडीबुटी उद्यान लगायत संरक्षण क्षेत्र तोकी बाह्य वातावरणीय प्रभाव अध्ययन तथा जवलायु मैत्री पूर्वाधारको विकासमा जोड दिईनेछ।
६. शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा हालसम्म भएको लगानीले स्वस्थ, शिक्षित र सभ्य नागरिक तयार भएको हुनेछ र सो उपलब्धीलाई संस्थागत गरि गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्य सेवाको व्यवस्था मिलाईनेछ।
७. लैंगिक समानता, महिला शसक्तिकरण, लैंगिक मूलप्रवाहिकरण र महिला सहभागीतामार्फत आय आर्जनमा वृद्धि गरि समुन्नत समाजको निर्माण गर्ने नीतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

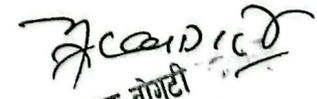

गाउँ सभा
सचिव

त्रक बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

८. चुरे गाउँपालिकाको हित प्रवर्द्धन गर्न जनताको मौलिक हक र अधिकारको निर्वाध उपयोगको वातावरण सिर्जना गर्नका लागि तद्अनुकूल सुरक्षा नीति तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिनेछ। विकास निर्माण, सम्पदा संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा सम्बन्धित सुरक्षा निकायसँग समन्वय गरी जनशक्ति परिचालन गरिनेछ।
९. पर्यटन क्षेत्रलाई अर्थतन्त्रको आधारको रूपमा विकास गरिनेछ। ऐतिहासिक गर्भादरबार, कम्पासेधुरा, ग्वासी धुरा, रातोपहिरो, गढी, खानीडाँडा क्षेत्र, शिवनगर क्षेत्र, निगाली सुन्तला उत्पादन क्षेत्र एवम् सुरक्षित र व्यवस्थित बस्ती विकास गरी आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्न जोड दिइनेछ।
१०. विद्यमान विद्युतको अभावको कारण अँध्यारोमा बस्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्नका लागि विद्युतको राष्ट्रिय प्रसारण लाईन जोडन संघ तथा प्रदेश सरकारमा पहल गरिनेछ। साथै स्थानीय लघु जलविद्युत एवं वैकल्पिक उर्जाको प्रयोग गरि उज्यालो नेपालको नीति अनुरूप गाउँपालिका भित्र विद्युतिकरण गरिनेछ।
१३. चुरे गाउँपालिकाको आर्थिक सम्वृद्धिका लागि सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउँदै सार्वजनिक, निजी साझेदारी नीति निर्माण गरी विकासमा साझेदारी कार्यक्रमलाई अगाडी बढाइनेछ।
१४. खानेपानी योजनाहरु, सामुदायिक संस्थाहरु, कृषक समूहहरुलाई सहकारीमा आवद्ध गर्दै लगिनेछ।
१५. कृषियोग्य भूमिमा सिँचाई सेवा उपलब्ध गराउन सिँचाई सम्भाव्य सबै प्रविधि र प्रणालीको विकास एवं व्यवस्थापन गर्न आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ।
१६. घरेलु उद्योग तथा कृषि क्षेत्रमा लगानी बढाई उत्पादनमूलक रोजगारीको अवसर सिर्जना गरि युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई जोड दिइनेछ।
१७. सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत अनुशासन, प्रतिबद्ध, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागीतामूलक बनाउँदै लगिनेछ।
१८. भ्रष्टाचार र भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलाप प्रति शून्य सहनशीलताको अवधारणा मार्फत सुशासनमा टेवा पुर्याइनेछ।
१९. मानव अधिकारको सम्मान एवं सम्वर्द्धन गर्दै मानव अधिकारको प्रत्याभूती गरिनेछ।

गाउँ समा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

१.५.२ क्षेत्रगत नीति तथा आधारहरु:

१.आर्थिक क्षेत्र

गाउँपालिकामा अवस्थित विभिन्न खोला तथा नदीबाट ढुंगा, गिट्टि, बालुवा, बन जंगलबाट उत्पादित वन पैदावार, फलफुल, तरकारी लगायतका कृषि उपजहरु निकासी पैठारीमा कार्यलाई व्यवस्थित बनाई पालिकाकालाई आर्थिक क्रियाकलापलाई अगाडी बढाईनेछ।

क. कृषि तथा पशुपंक्षी:

१. चुरे गाउँपालिकाको पाँच वर्षे कृषि रणनीति (२०८१/०८२-२०८५/०८६) मा आधारित भएर चुरे गाउँपालिका स्तरमा आकर्षक, कृषि र सम्मानित कृषक सहितको व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन एवम् अनुगमन प्रणालीको व्यवस्थापनमा जोड दिईनेछ।

२. कृषिमा विविधिकरण, यान्त्रिकिकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै निर्वाहमुखि कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक रुपमा विकास गरिनेछ। कृषिलाई सम्मानजनक पेशाको रुपमा रुपान्तरण गरि गाउँपालिकामा विद्यमान शैक्षिक बेरोजगारीलाई कृषिमा आवद्ध गराउँदै यसको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा बढाउने नीति लिईनेछ। कृषि उत्पादनमा हुने लाभ र लागत अनुमानको प्रभावकारी रुपले विश्लेषण गरी नगदे बालीको प्रवर्द्धन गरिनेछ।

३. किसानहरुको बजार पहुँच सुनिश्चित गर्दै विचौलियाहरुलाई निरुत्साहित गर्न पालिका भित्रका निश्चित ठाउँहरुमा कृषि तथा पशु हाटबजार संचालनका लागि पहल गरिनेछ।

४. लोपोन्मुख तथा मौलिक बाली संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धनमा जोड दिईनेछ।

५. बेमौसमी तरकारी खेती उत्पादनका लागि प्लाष्टिक टनेल र प्लाष्टिक पोखरी कार्यक्रम तथा सुख्खा क्षेत्रमा थोपा सिँचाई तथा फोहरा सिँचाई, सिमेन्ट पोखरी र रिचार्ज पोखरी निर्माण गरी वर्षातको सिचाईको व्यवस्था गरिनेछ।

६. जडीबुटीको व्यवसायिक खेतीको सम्भाव्यता अध्ययन गरी सोही अनुरूपका कार्यक्रम तथा योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिई जैविक मल उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।

७. फलफुल तथा तरकारी बाली संकलन तथा भण्डारण गर्न शीतभण्डार निर्माणका लागि यस गाउँपालिकामा कार्यरत संघसंस्थाहरु सँग समन्वय गरिनेछ र निर्मित कोल्डस्टोरलाई यथासिघ्र रुपमा संचालनमा ल्याईनेछ।

गाउँ समा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

८. सुन्तला विशेष क्षेत्र बनाउन विशेष पहल गर्दै किसानहरूलाई व्यवसायिक सुन्तलाखेती प्रति आकर्षक गरी आत्मनिर्भर गराउन सुन्तला खेतीमा विशेष अनुदान नीति लिईनेछ।

१०. अगुवा कृषकहरूलाई अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्य गरिनेछ र सो बाट अन्यक्षेत्रमा भए गरेका असल अभ्यासको अनुसरण गरी कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धि गरिनेछ।

११. माटो परिक्षण गरि माटोको उपयुक्तताको आधारमा कृषि खेतीमा जोडदिइनेछ।

१२. कृषि बालीमा प्रयोग हुदै आएको अत्याधिक विषादीलाई नियन्त्रण गर्न विशादी नियन्त्रण सम्बन्धी कानून निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ, साथै विषादीको बैकल्पिक उपाय बारे सरोकारवाला सँग छलफल गरी सोको बैकल्पिक समाधान खोज्दै अर्गानिक खेती पोरणालीमा जोड दिईनेछ र अर्गानिक खेती गर्ने उत्कृष्ट कृषकलाई प्रोत्सहान गर्दै लगिनेछ।

१२. व्यवसायिक पशुपालनमा युवालाई लक्षित गरि आधुनिक कृषि तालिम र विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गर्ने कुरालाई निरन्तरता दिईनेछ। गाउँपालिकालाई अण्डा मासु र दूधमा आत्मनिर्भर बनाई उक्त वस्तुहरु निर्यात गर्ने गरि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। आफ्नो उत्पादनलाई बाह्य निर्यात गर्ने कृषकलाई विशेष सहूलियत नीति लिईनेछ। पशुपंक्षीको नश्लसुधार गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिने प्रक्रिया अगाडी बढाईनेछ।

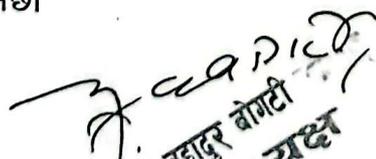
१३. दुग्ध पदार्थ एवम् मासुको गुणस्तर र स्वच्छतालाई कायम राख्न स्वास्थ्य सुधार खोर सुधार, गाई भैंसीमा गोठ सुधार तथा भकारो सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।

१४. बाख्रा पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई थप विस्तार गरिदै लगिनेछ र जुनोटिक रोग तथा अन्य रोगहरु नियन्त्रण गर्दै पशुसेवा विकास र विस्तार गरिनेछ।

१५. पशु चौपायहरुमा लाग्ने आन्तरिक तथा बाह्य परजिवी नियन्त्रणका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

१६. पालिकाभित्रका कृषकहरूलाई देशका उत्कृष्ट कृषि तथा पशुपंक्षी फर्महरुमा भ्रमण गराई असल अभ्यासको अनुसरण गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

बक बहादुर बोर्गोनी
अध्यक्ष

ख. पर्यटन क्षेत्र

१. पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि ऐतिहासिक गर्भादरबार, कम्पासेधुरा, ग्वाँसीधुरा खानीडाँडा क्षेत्र, शिवनगर क्षेत्र, सुन्तला उत्पादन क्षेत्र, रातोपहिरो लगायत क्षेत्रको व्यापक प्रचार प्रसार गरि आकर्षक गन्तव्यको रूपमा विकास गर्दै लगिनेछ।

२. विभिन्न जातजातिहरूको जातिगत परम्परा पर्व संस्कार र सँस्कृतिहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ।

३. पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि निर्माण गरिएका वृत्त चित्रमा गाउँपालिकाका थप असल अभ्यासहरूलाई समावेश गरी व्यापक प्रचार प्रसार गरिनेछ।

ग. उद्योग क्षेत्र

१. स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कच्चा पदार्थको उचित सदुपयोग गरी लघु उद्दम सिर्जना तथा विकास गरिनेछ।

२. परम्परागत उद्योगलाई आधुनिकिकरण गरी स्वरोजगारी तर्फ उन्मुख गराईनेछ।

३. लघु घरेलु तथा साना उद्दमलाई व्यवसायीकरण गर्दै रोजगारी सृजना गरिनेछ।

४. गरिवी निवारणका लागि लघु उद्दम विकास कार्यक्रम मार्फत सिर्जना भएका लघु उद्दमको आवश्यक स्तरोन्नती गरी व्यवसायमुखि बनाईनेछ।

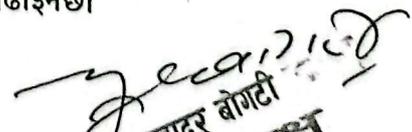
५. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कृषिमा आधारित उद्योगको स्थापना गरी कृषि पेशामा संलग्न कृषकहरूले थप आर्थिक लाभ लिने वातावरण सृजना गरिनेछ।

३. स्थानीय सीप, पुँजी, प्रविधि र ज्ञान प्रयोग गरि भुगोल, हावापानी र वातावरण अनुसार विभिन्न अल्लो प्रसोधन आधुनिक मौरी घर निर्माण र मसला प्रसोधन सम्बन्धी सीपमुलक तालिम र स्थानीय प्रविधि हस्तान्तरण गरी स्थानीय घरेलु उद्यमशीलताको विकास गरिनेछ।

४. उद्योग व्यवसाय दर्ता, नविकरण, स्थानान्तरण तथा नामसारी जस्ता प्रशासनिक प्रकृत्यालाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि सरलीकरण र प्रभावकारी बनाईनेछ।

५. व्यापार व्यवसायलाई स्वच्छ, प्रतिस्प्रधात्मक र गुणस्तरीय बनाउन तथा उपभोक्ता अधिकार संरक्षण गर्न गराउन बजार अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाईनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

घ. सहकारी:

१. सहकारी संस्थाहरूको संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्दै निक्षेपकर्ताहरूको हित संरक्षणका लागि अनुगमनलाई प्रभावकारी तुल्याइनेछ।
२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र स्थापना हुने कृषिसमुह, निजी फर्म र सहकारीहरूको दर्ता तथा कार्यक्षेत्र अनुमती जस्ता विषयहरूलाई व्यवस्थित ढंगले अधि बढाइनेछ।
३. सहकारी क्षेत्रको विकास गरी चुरे गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरूलाई सहकारीमा ऐक्यबद्धता गरिनेछ।
४. उत्पादनमूलक सहकारीहरूको स्थापना गरिएमा बिउँपूजी लगानीको रूपमा सहयोग उपलब्ध गराइने र वार्षिक उत्पादनमा अनुदान नीति लिइनेछ।
५. सहकारी संस्थाहरूलाई सहकारी सम्बन्धी सफ्टवेयर (कोपोमिस) प्रयोग अनिवार्य गरिनेछ।

ड) श्रम तथा रोजगार

- विदेशबाट सीप तथा अनुभव हासिल गरी स्वदेश फर्किएका दक्ष व्यक्तिलाई स्वदेश भित्रै रोजगार उपलब्ध गराउन निजी क्षेत्रका निर्माण व्यवसायीलाई प्रोत्साहन गरिने छ।
- सडक सञ्जालको आधारभूत निर्माण, विस्तार, मर्मत सम्भार तथा सुधार गर्दा रोजगारीमा पर्ने प्रभावका आधारमा प्राथमिकता दिइने छ।
- श्रम र श्रमिकको उचित मूल्याङ्कन गर्नका लागि श्रमिकलाई सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- गन्तव्य मुलुकहरूमा रोजगारीका अवसरसम्बन्धी सूचना तथा आप्रवासनसँग सम्बन्धित जोखिमहरूका बारेमा सचेतना अभिवृद्धि गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- सुरक्षित वैदेशिक रोजगारका निम्ति नीतिगत तथा संस्थागत सुधारका कार्य गरिने छ भने वैदेशिक रोजगारमा जान चाहने कामदारका निम्ति तालिम कार्यक्रममा सहज पहुँच हुने गरी आवश्यकतानुसार अनिवार्य तालिमको व्यवस्था गरिने छ।
- वैदेशिक रोजगारको लागि दिइने सेवालाई स्थानीय तहसम्म विस्तार गर्न सम्बन्धीत निकायहरूको पुनः संरचना गरिने छ।

ब्रह्म बहादुर बोम्दी
अध्यक्ष
गाउँ सभा
सचिव

- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम कार्यक्रममा "आफ्नो व्यवसाय सुरु तथा सुधार गरौं" (Start and Improve Your Business – SIYB) विषयक तालिम संरचनालाई प्रयोगमा ल्याइनेछ र क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका लागि जोड दिइने छ ।

सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध हुन चाहने गाउँपालिका तथा मातहतका निकायमा कार्यरत अस्थायी तथा करार सेवाका कर्मचारीलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गराइनेछ ।

२. सामाजिक क्षेत्र:

क शिक्षा:

१. विद्यालय भर्ना हुन नसकेका र विद्यालय छोडेका आर्थिक रूपले विपन्न, अभिभावक विहीन, दलित र अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूको पहिचान तथा वर्गीकरण गरिनेछ र शारीरिक अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूलाई पठनपाठनको लागि स्रोतकक्षाको पहुच सुनिश्चितता गरिनेछ ।
२. विद्यालयले नजिकैको स्वास्थ्यचौकी सँग समन्वय गरी प्रत्येक बालबालिकाको ६/६ महिना मास्वास्थ्य परीक्षण गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।
३. कक्षा दोहर्चाउने दरलाई घटाउन विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
४. शैक्षिकउप लब्धिमा उत्कृष्ट नतिजा भएका बालबालिका शिक्षक तथा विद्यालयलाईलाई पुरस्कृत गरिने आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५. बालविवाह, छुवाछुत र छाउपडी प्रथा उन्मुलनका लागि सचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. सबै नागरिकलाई आधारभूत शिक्षाको हक सुनिश्चित गर्दै सबै बालबालिकाहरूका लागि आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निःशुल्क बनाइनेछ ।
७. बहुभाषिक शिक्षा नीति अवलम्बन गरी प्रत्येक बालबालिकालाई मातृभाषामा आधारभूत शिक्षा पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्न प्रयत्न गरिनेछ ।
८. गाउँपालिका स्तरमा निर्माण गरिने नीति, नियम, योजना र बालबालिका सँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रमहरूमा बाल सहभागिताको सुनिश्चितता गरी बाल अधिकारको संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
९. सार्वजनिक विद्यालयहरूको शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि वडागत रूपमा अभिभावक सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१०. गुणस्तरीय शिक्षा कार्यढाँचा तयार गर्ने र प्रभावकारी अनुगमन संयन्त्र निर्माण गरी शिक्षामा गुणस्तरीयता सुनिश्चित गरिने छ ।

गाउँ समा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

११. विद्यालयमा सुरक्षित, संरक्षित र सहयोगी सिकाइ वातावरण निर्माणका लागि विद्यालय शान्ति क्षेत्र राष्ट्रिय कार्यढाँचाको व्यवहारिक कार्यान्वयनमा जोड दिईनेछ । यसबाट विद्यालयहरूलाई छात्रामैत्री, अपाङ्गतामैत्री र बालमैत्री बनाइने छ ।
१२. विद्यालयको सेवा क्षेत्रको नक्साङ्कनका आधारमा विद्यालय समायोजन तथा विद्यार्थी संख्याका आधारमा शिक्षक दरवन्दी मिलानकार्य निरन्तर गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रममा आधारित पाठ्यपुस्तक निर्माण गरी पठनपाठनका लागि लागू गरिनेछ । त्यस्तो पाठ्यपुस्तकमा अतिरिक्त क्रियाकलाप र विविध समुदायका जातिय तथा साँस्कृतिक पहिचानहरूको बोध गराउन अवलोकन भ्रमण पद्धतिबाट अभ्यास कक्षा र प्रयोगात्मक शिक्षा दिन जोड दिईनेछ ।
१४. विद्यालयहरूको भौतिकपूर्वाधार, स्वास्थ्य तथा सरसफाई सुविधा र आधारभूत खानेपानी सुविधा विस्तार गर्दै शिक्षकहरूको व्यवसायिक क्षमता विकासको लागि लगानी गरिनेछ।
१५. विषयगत शिक्षकहरूको अभिलेख व्यवस्थापन गरि गाउँपालिकाको शैक्षिक विकासमा उनिहरूको अनुभवलाई उपयोग गरिनेछ ।
१६. उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्य गाउँपालिका हाम्रो पहिचान भन्ने आदर्श लक्ष्य प्राप्तिका लागि सरकारी तथा निजी क्षेत्रका शैक्षिक संस्थाहरू बाट प्रदान गर्ने शिक्षालाई थप गुणस्तरिय र सर्वसुलभ तुल्याउन त्यस्ता प्राज्ञिक संस्थाहरूसँग सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
१७. सबै विद्यालयहरूमा पुस्तकालय विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापनाको नीति लिईनेछ ।
१८. विषयगत शिक्षकहरूको क्षमता विकासका लागि विषयगत शिक्षकहरूको कार्यशाला आयोजना गरिनेछ ।
२१. विद्यालयलाई प्रदान गरिने अनुदान रकममा आर्थिक पारदर्शिताको नीति अवलम्बन गरिनेछ र उक्त कार्यका लागि सामाजिक तथा आर्थिक परिक्षणलाई अनिवार्य र प्रभावकारी बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२२. बालविकास केन्द्रको गुणस्तर सुधार गर्न एक वडा एक नमुना बालविकास केन्द्र निर्माणकालागि पहिलो चरणमा प्रत्येक वडामा एक एक बालविकास केन्द्रलाई शैक्षिक सामग्री वितरण गरिनेछ ।
२३. लागू औषध दुर्व्यसनी तथा बालविवाह न्युनीकरणका लागि विद्यालय तहमा बाल क्लवहरूको सहकार्यमा सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

गाउँ समा
सचिव

रवि बहादुर बोर्लाडी
अध्यक्ष

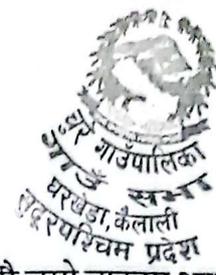
- २४ गाउँ पालिका स्तरिय खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप/सञ्चालन गरी विद्यार्थीको अन्तर्निहित प्रतिभा प्रस्फुटित गर्ने वातावरण प्रदान गरिनेछ ।
- २५ स्थानीय तहलाई पूर्ण साक्षर पालिका बनाउने नीति अनुरूप यस गाउँपालिका भित्र रहेको निरक्षर जनसंख्याको तथ्याङ्कलाई मध्यनजर गरी वडाहरूबाट साक्षर बनाउने अभियान सञ्चालन गरि चुरे गाउँपालिकालाई पूर्ण साक्षर गाउँपालिका घोषणा गर्न आवश्यक तयारी गरिनेछ साथै Digital Literacy कार्यक्रम लागु गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- २६ शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि शिक्षा सरोकारवालाहरूको पालिका स्तरीय वृहत शैक्षिक सम्मेलन आयोजना गरी यस आर्थिक वर्षलाई शैक्षिक सुधार वर्ष बनाईने छ ।

ख. युवा तथा खेलकुद:

१. खेलकुदको विकास गर्न विभिन्न खेलहरूका लागि खेल मैदान लगायतका खेलपूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार गरिनेछ ।
३. यस गाउँपालिकाबाट प्रदेश तथा राष्ट्रिय स्तरका खेल प्रतियोगितामा सहभागी खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप एक कार्यक्रमका विच सम्मान गरिनेछ ।
२. विभिन्न किसिमका दुर्व्यसनमा परेका युवाहरूलाई निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक र उपचारात्मक कार्यक्रम मार्फत दुर्व्यसनमुक्त गराई समाजमा पुनस्थापनाको प्रबन्ध मिलाईने छ ।
४. स्वास्थ्यका लागि खेलकुद, राष्ट्रका लागि खेलकुद भन्ने मूल नाराका साथ सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा उपयुक्त खेलकुद वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।
५. विपन्न गरिब र सुकुम्बासी परिवारका युवाहरूलाई सिप मुलक तालिम प्रदान गरी आत्म निर्भर हुन प्रेरित गरिनेछ ।

गाउँ समा
सचिव

चक्र बहादुर बाग्टी
अध्यक्ष

ग. स्वास्थ्य तथा जनसंख्या:

चुरे गाउँपालिको हरेक वर्षको स्वास्थ्य क्षेत्रको तथाड्क बिश्लेषण गर्दा धेरै जसो न्युनतम आधारभुत स्वास्थ्य सेवाहरु जनताको पहुँच र उपभोगमा रहेको भएतापनि दुर्गमबस्ति, छरिएको बस्ति, अल्प संख्यक, अपाङ्ग भएका ब्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, बिपन्न परिवार अझै न्युनतम आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच र उपभोगबाट बञ्चित रहेकाले जनताको स्वास्थ्य सरसफाई, स्वस्थ जिबनशैली, परिवार स्वास्थ्य जस्ता मानव जिबनसँ जोडीएका महत्त्वपूर्ण बिषयहरु गाउँपालिकाले उत्तरदायित्व बहन गर्ने सोचका साथै आ.ब.२०८२।०८३ कं लागि स्वास्थ्य नीति तथा कार्यक्रममा समेटेकोछु। 'म स्वस्थ मेरो गाउँपालिका स्वस्थ' को परिकल्पनाको लागि समुदायमा प्रभावहुने न्युनतम स्वास्थ्य सेवा प्रणाली, जनशक्ति र प्रबिधिमा नयाँ रणनीति ल्याउने निति कार्यक्रममा समावेश गरेकोछु।

१. बिशेषज्ञ स्वास्थ्य सेवा जनताको घर दैलो सम्म पुर्याउने उद्देश्य अनुरुप एकिकृत अध्यक्ष बिशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविर सञ्चान गरि जटील किसिमका रोगहरुको निदान, उपचार तथा पुनरस्थापना गरिनेछ।

२. सबै बालबालिकाहरुमा पूर्णखोपको सुनुश्चितता कायम गरिनेछ।

३. हरेक वर्ष शुन्य मातृ तथा नबजात शिशु मृत्यु कार्यक्रम कम गर्न मातृ तथा नबजात शिशु स्याहार कार्यक्रमको लागि नबजात शिशु तथा आमा बचाओँ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

४. व्यवस्थित एवं सुखी परिवार को लागी निसन्तान दम्पती प्रजनन स्वास्थ्य समस्याका समाधान गर्नको लागि बिभिन्न किसिमका शिविर तथा जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५. मातृ तथा नबजात शिशु स्याहार कार्यक्रमको लागि २४ घण्टे प्रसुति सेवा केन्द्रको सुदृढीकरण बिस्तार र ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड सेवा सहित संस्थागत सुत्केरी कार्यक्रममा जोड दिइनेछ।

६. किशोर किशोरी कार्यक्रम मार्फत छाउपडी, बालबिबाह जस्ता कुप्रथालाई निरुत्साहित गरिनेछ।

७. यो वर्षदेखि स्वास्थ्य संस्थाहरुको डिजिटाईजेसन गरिनेछ।

८. नसर्ने रोगको भारलाई कम गर्न रोग पहिचानको लागि आवश्यक स्क्रिननिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

१. गरिब बिपन्न तथा असहाय महिलाहरूको पाठेघर र ज्येष्ठ नागरिकहरूको आँखाको निशुल्क अप्रेसन गरिनेछ।
१०. क्षयरोग, कुष्ठरोग, मलेरिया, कालाजार, डेंगु तथा महामारी जन्य रोग नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
११. महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूले समुदायमा गरेको कामको उच्च मुल्याङ्कन गर्दै उमेरको हदका कारण बिदाई हुने स्वयम सेविकाको सम्मान गरिनेछ।
१२. स्वास्थ्य संस्थामा हुने सुत्केरी वृद्धि गर्न गर्भवति र सुत्केरीलाई निशुल्क एम्बुलेन्स र स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुन आउने सुत्केरीलाई खानाको ब्यबस्थापन गरिनेछ र उपाध्यक्ष सुत्केरी पोषण तथा सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१३. एच.आ.ई. भि.संक्रमित, हेमोडायलासिस, क्यान्सर पिडित, मेरुदण्ड, पक्षघात भएका विरामीहरूलाई उपचार तथा जीवन निर्वाह खर्च उपलब्ध गराईनेछ।
१४. स्वास्थ्यकर्मीहरू र महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१५. विद्यालयहरूमा छात्रछात्राहरूको स्वास्थ्य परिक्षण र विद्यालय सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१६. माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रजनन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१७. चुरे गाउँपालिका अन्तर्गत वार्ड न १ मा थप आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र निर्माण गरिनेछ।
१८. स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सबै नागरिकलाई स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममा ल्याउन पहल गरिनेछ।
१९. स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई र जन्मदर्ता सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सक्षम बनाईनेछ।
२०. बालबालिकामा र किशोरीमा हुने रक्तअल्पता र कुपोषण न्युनिकरणको लागि पोषण प्रबर्द्धन कार्यक्रमहरू आमा समुह मार्फत सञ्चालन गरिनेछ।
२१. स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानी बढाउन गैरसरकारी संस्थाहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

२२ बिद्यालयमा हुने कन्भर्जन डिसअर्डर र आत्म हत्या न्युनिकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२३ बिभिन्न हिंसाका कारण मानसिक स्वास्थ्य र तनाबको कारण मानसिक समस्या बढिरहेकोले मानसिक स्वास्थ्य सेवा परामर्श सञ्चालन तथा तनाब ब्यबस्थापन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२४ प्रति जैबिक ओषधिको दुरुपयोग लागु पदार्थ दुर्बेसनी सुर्तिजन्य पदार्थको सेवन र चरम बिषादी खाना तथा पेय पदार्थको कारणले जन स्वास्थ्यको समस्या बिकाराल बनेकोले त्यसको अनुगमन तथा नियमन नियन्त्रणको लागी सरोकारवलाहरुको सहयोगमा जनचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

२५ प्राकृतिक चिकित्सा र अध्यात्मिक र मानसिक स्वास्थ्य उपचार तनाब ब्यबस्थापन स्वस्थ्य जिवनशैली अपनाउने प्रमोदिभ वा प्रबर्धनात्मक स्वास्थ्य सेवा तथा परामर्श सेवाको सुरुवात गरिनेछ

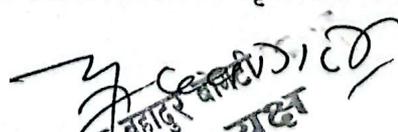
२६ स्वास्थ्य चौकीहरुको ल्याबको ब्यबस्थापन तथा गुणस्तरिय प्रयोगशाला जाँच कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । खोपबाट बचाउन सकिने रोगहरुको सर्बिलेन्स तथा डाटा भेरिफिकेसन गरिनेछ

२७. स्वास्थ्य चौकीहरुमा गुणस्तरिय औषधि बितरणको लागी फार्मैसी सञ्चालन गरिने छ

घ. महिला बालबालिका लक्षित वर्ग तथा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम:

- ❖ महिलाहरुको सामाजिक, आर्थिक, राजनितिक, सामाजिक सचेतना तथा क्षमता विकासका लागि बिभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ लैङ्गिक हिंसा सामाजिक बिभेद बालविवाह सामाजिक कुरिती कु-प्रथाहरु महिला बालबालिका ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु माथि हुने हिंसा दुर्व्यवहार न्युनीकरणका लागि बिभिन्न दिवस तथा अभियानहरु तथा अभियानहरु प्रत्येक वडा र समुदायमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ असहाय विपन्न आर्थिक अवस्था कमजोर भएका एकल महिला जनजाती महिला जनजाति एकल महिला दलित महिला एकल दलित महिला लगायत महिला भित्र रहेका अन्तर विविधतालाई सम्बोधन हुने गरी सामाजिक आर्थिक तथा राजनैतिक सचेतनामूलक तथा आयआर्जन/ सीपमूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- ❖ ज्येष्ठ नागरिकको जीवनयापनमा सहजीकरणका लागि विभिन्न सचेतनामूलक तथा स्वास्थ्य लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ हिंसा तथा दुर्व्यभारमा परेका पिडित तथा प्रभावित महिलाहरुको उत्थान उपचार कानुनी परामर्श लगायत अन्य प्रयोजनका लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा परिचालन गरिनेछ ।
- ❖ स्थानीय तहमा रहेका आदिवासी जनजाति दलित सिमान्तकृत तथा वञ्चितकरणमा परेका समुदायको

गाउँ समाज
सचिव

श्री बहादुर बस्नेत
अध्यक्ष

सशक्तिकरण र विकासका लागि विभिन्न किसिमका सचेतनामूलक सीपमूलक रआयआर्जनमूलक कार्यक्रम हरू संचालन गरिनेछ ।

- ❖ स्थानीय तहमा बालबालिकाहरुको क्षमता विकास हिंसामा परेका बालबालिकाको उद्धार राहत तथा पुर्न-स्थापनाका लागि बालकोष स्थापना र परिचालन गरिनेछ ।
- ❖ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि कार्यविधि र आवश्यक कागजपत्रहरुका आधारमा छानविन तथा जाँचबुझ गरी अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण स्थानीय समन्वय समितिको निर्णय अनुसार परिचय पत्र निरन्तर रुपमा वितरण गरिनेछ ।
- ❖ यस गाउँपालिकाको भौगोलिक कंठिनाई यातायातको असुविधा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको समस्यालाई मध्यनजर गरी प्रत्येक वडामा अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण तथा अध्यावधिक गर्न प्रत्येक वडामा घुम्ती शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ नेपाल सरकारको बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०७४ ,बमोजिम नेपाललाई सन् २०३० सम्म बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा गर्ने लक्ष्य अनुरूप यस गाउँपालिकामा बालमैत्री स्थानीय तह निर्माणका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा योजना ल्याईनेछ।
- ❖ स्थानीय तहमा अपाङ्गताको पहिचान गरी परिचय पत्र वितरणको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन अपाङ्गता एप्स निर्माण गरी त्यसको कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३. पूर्वाधार क्षेत्र:

क. सडक तथा भौतिक योजना र पूर्वाधार:

१. पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरु संचालन गर्दा लागत-लाभ विश्लेषणका आधारमा उच्च नतिजा एवं प्रतिफल दिने समतामूलक विकासको रुपमा रहने पिछडिएका र कम विकसित क्षेत्रलाई मूलप्रवाहिकरणमा ल्याउन सहयोग गर्ने आयोजना पहिचान गरि कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. गाउँपालिकाको भूउपयोग क्षेत्रनिर्माण गरी वस्ति विकास योजना सहित भौतिक विकास गुरुयोजना तयार गरी आवास तथा बस्ती विकास भवन तथा सार्वजनिक निर्माण लगायत पूर्वाधार निर्माण कार्य व्यवस्थित र गुणस्तरीय रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।

गाउँ समा
सचिव

चक्र बहादुर बोण्टी
अध्यक्ष

३. गाउँपालिकाको विकासमा रुपान्तरणकारी परिवर्तन ल्याउन सक्ने केहि ठूला आयोजनाहरु पहिचान गरी गाउँपालिका गौरव आयोजनाका रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ र त्यस्ता आयोजनामा श्रोतको अभाव हुन दिईने छैन।
४. सडकलाई स्तरीय तरिकाबाट सञ्चालन गर्नका लागि सडक स्तरोन्नतिको नीति अनिवार्य रुपमा लिईनेछ।
५. गाउँपालिकाले तयार गरेको जलउपयोग गुर्योजनालाई समिक्षा गर्दै सबैखाले खानेपानी सिँचाई लगायतका जलस्रोतसँग सम्बन्धित योजनाहरुको सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय अवस्था अद्यावधिक गरी सबै समितिहरुलाई दर्ता एवम् अद्यावधिक र नवीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई गाउँपालिका स्तरमा सो क्षेत्रको सूचना व्यवस्थापन प्रणाली स्थापना गरिनेछ।
६. नेपाल सरकारको पूर्ण सरसफाई निर्देशिका, २०७५ एवं गाउँपालिकाको वि.स. २०८१ भित्र गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाईयुक्त, छाउगोठ मुक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने लक्ष्य बमोजिम गाउँपालिका भित्रका समुदायलाई पूर्ण सरसफाई उन्मुख बनाइनेछ, पानी जन्य रोगहरुबाट उत्पन्न हुन सक्ने महामारीहरुबाट सुरक्षित रहन स्रोत एवम् घरायसी स्तरमा पानीको गुणस्त परीक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ।
७. सार्वजनिक भवन तथा अन्य संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री, अपाङ्ग मैत्री निर्माणलाई अनिवार्य गरिनेछ।
८. गाउँपालिका तथा वडास्तरबाट सञ्चालित विकास योजनाहरुको हकमा ५ लाख वा सो भन्दा कम लागत भएको विकास योजनाको अनुगमन वडास्तरीय अनुगमन समितिको प्रतिवेदन तथा ५ लाख भन्दा माथीको विकास आयोजनाको हकमा गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिको अनुगमन प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरी भुक्तानीको व्यवस्था मिलाईनेछ।
९. पूर्वाधार विकास तथा गाउँपालिकाबाट विनियोजित विकास बजेटको अन्तिम भुक्तानी र जाँचपास हुनुभन्दा अगाडी सामाजिक परीक्षण अनिवार्य रुपमा गरिनेछ।
१०. गाउँपालिका भित्र बन्ने पक्कीघरहरुको हकमा नेपाल सरकारले जारी गरेको भवन निर्माण संहिता अनुरूप गाउँपालिकाबाट घरनक्सा स्वीकृत गराई निर्माण गर्ने गराउने कार्यलाई अनिवार्य गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ। गाउँपालिकाबाट लागु भएको घरनक्सा सम्बन्धी कार्यविधि पूर्व बनेका घरको हकमा एकपटक सार्वजनिक सूचना जारी गरी अभिलेखिकरण गरिनेछ।
११. विगतका त्रुटि सच्याउँदै र वेरुजुको भार बढ्न नदिनका लागि सडक सरसफाई तथा निर्माणको कार्य उपभोक्ता समितीबाट नगराउने र खुल्ला प्रतिस्पर्धालाई प्राथमिकता दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

ख. लघु तथा साना जलविद्युत एवम् वैकल्पिक उर्जा:

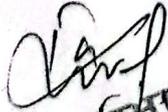
१. नदीका स्रोत र ठाउँ पहिचान गरि लघु जलविद्युत आयोजना छनौटमा जोड दिईनेछ र लघु जलविद्युतको विकासका लागि सम्भाव्यता अध्ययन खोजिकार्य गरिनेछ।
२. प्रत्येक वडाहरूमा विद्युत विस्तार गर्दै लगिनेछ भने विद्युत विस्तारको सम्भावना नभएको ठाउँमा सौर्यवत्ती जस्ता वैकल्पिक उर्जामा विशेष प्राथमिकताका साथ जोड दिईनेछ।
३. सुधारिएको पानिघट्ट जडान र लिफ्टिङ्ग खानेपानी जडानलाई प्राथमिकता दिईनेछ।
४. वायोग्यास र सुधारिएको चुलो जडानमा विशेष प्राथमिकता दिईनेछ।

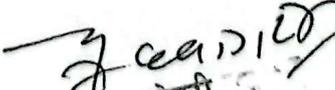
ग. सिचाई र खानेपानी

१. सिँचाई योजनाहरूको सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ।
२. बेमौसमी तरकारी उत्पादन र थोपा सिँचाई लगायतका आधुनिक कृषि प्रविधि लागु गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
३. गाउँपालिकाले निर्माण सम्पन्न गरेका खानेपानी योजनाहरूलाई नियमित रूपमा सुचारु गर्न अनुगमनको व्यवस्था मिलाईनेछ।
४. नेपाल सरकारले लिएको सन् २०३० सम्म एक घर एक धाराको नीति भित्र रही स्वच्छ सफा र गुणस्तरिय खानेपानीका लागि व्यवस्थापन गरिनेछ।
५. जलाधार क्षेत्रहरूको संरक्षण कार्य अगाडी बढाईनेछ।
६. स्वच्छ र सफा गाउँपालिका बनाउन अभियान संचालन गरिनेछ।

घ. सूचना तथा सञ्चार:

१. सुशासन प्रवर्द्धनका लागि पालिका भित्र रहेका सबै वडा कार्यालयहरूमा सिसि क्यामेरा जडान गरिनेछ।
२. नागरिकहरूको सुचनाको हकको सम्मान गर्दै गाउँपालिकालाई सूचनामैत्री बनाईनेछ।
३. इन्टरनेट पहुच नभएका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा विद्यालयहरूमा इन्टरनेट सेवा विस्तार गरिनेछ।
४. दुर्घटना तथा अपराध नियन्त्रणका लागि जडान गरिएका सिसिटिभि क्यामेराहरूको मर्मत सम्भार गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

५. न्यायिक समिति व्यवस्थापन तथा अनलाईन जनगुनासो सेवा सुचारु गरिनेछ।

४. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

१. दिगो वन व्यवस्थापन गरी वनक्षेत्रको उत्पादकत्व र वन पैदावारको उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ।

२. जैविक विविधताको संरक्षण गरी वातावरणीय सेवाबाट प्राप्त हुने लाभको न्यायोचित वितरण सुनिश्चित गरिनेछ।

३. जलवायु परिवर्तनबाट पारिस्थिक प्रणाली स्थानीय जनता र जिविकोपार्जनमा पर्न सक्ने प्रभावलाई कम गर्न जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका कार्यहरू सञ्चालन गरिनेछ।

४. वन व्यवस्थापनलाई थप पारदर्शी जवाफदेही उत्तरदायी समावेसी तथा सक्षम बनाई स्थानीय तहको वन ऐन लागू गरिनेछ।

५. स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण र जलाधार तथा वन्यजन्तु संरक्षण व्यवस्थापन नीति कानून तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ।

६. वृक्षारोपण तथा हरियाली र हरित क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरिनुका साथै उद्यान क्षेत्रको समेत विकास गरिनेछ। पानीका मुहानहरूको संरक्षण गरिनेछ।

७. विपद् पूर्वतयारी तथा विपद प्रतिकार्य योजना जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्ययोजना अद्यावधिक गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।

८. विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीयतह, संघसंस्था, निजी क्षेत्र सँगको सहयोग र सहकार्यमा गरिनेछ।

९. विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना, संचालन र परिचालन गरिनेछ।

१०. विपद् पूर्वतयारी, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्वभण्डारण, वितरण र समन्वयनमा जोड दिईनेछ।

११. विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरणमा पहल गरिनेछ।

१२. विगत देखि हालसम्मको अविरल वर्षाका कारण विभिन्न मितिमा यस पालिकाका ६ वटै वडाका गाउँबस्तीहरूमा बाढीपहिरोका कारण आंशिक वा पूर्णरूपमा क्षती भई कष्टकर जीवन विताईरहेका चुरेबासी नागरिकका लागि यहि आर्थिक वर्ष भित्र दिगो समस्या समाधान तथा व्यवस्थापन गर्न गराउन प्रदेश र संघ सरकार सँग समन्वय सहयोग र साझेदारीको लागि पहल गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोर्गोनी
अध्यक्ष

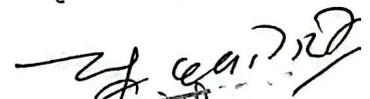

१३. फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्न पालिकाका विभिन्न स्थानका बजारमा डस्टविन कन्टेनर राखिनेछ।
१४. सामुदायिक वनका उपभोक्ता समितीका लागि लेखा र वन संरक्षण सम्बन्धी तालिम तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१५. सामुदायिक वनबाट स्थानीय संचित कोषमा जम्मा गरिनुपर्ने १० प्रतिशत राजश्व रकम संकलन कार्य कडाईका साथ लागू गरिनेछ।
१६. सामुदायिक वनबाट उठेको राजश्वबाट गाउँपालिकाले सामुदायिक वनसँग साझेदारी गरी अग्नि नियन्त्रणको लागि पहल गरिने तथा उपकरणको समेत व्यवस्था गरिनेछ।

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास:

१. गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरूको गुनासो तथा सेवासम्बन्धी जिज्ञासा सुन्ने र सोको सम्बोधन अनलाईन प्रणालीकै माध्यमबाट गर्ने गरी नागरिक गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरी लागू गरिनेछ।
२. आर्थिक प्रशासनिक अनुशासन कायम गर्ने सम्बन्धमा बाँकिको बक्यौता पेशकी बेरुजू लगत विवरण अद्यावधिक गरी कडाईका साथ असुलउपर एवं फछ्यौट गर्ने कार्य अगाडी बढाइनेछ।
३. जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरूको सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक तालिम गोष्ठि तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमण कार्यलाई परिणाममुखी बनाईनेछ।
४. गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सम्पूर्ण सेवा र विकास निर्माणमा हुन सक्ने भ्रष्टाचार अपारदर्शिता तथा ढिलासुस्तिमा शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ। सो कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक वडा कार्यालयहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सुझावपेटिकाहरू राखिनेछ।
५. गाउँकार्यपालिका र वडाकार्यालयहरूको दरबन्दी संरचना संघीय सरकार र प्रादेशिक सरकारसँग संगठन र विकास सम्बन्धी आवश्यक समन्वय परामर्श र साझेदारी गरी सोही अनुरूप पदपूर्ति समायोजन दरबन्दी सिर्जना सरुवा बढुवा तथा वृत्ति विकास प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ। कर्मचारी अभावलाई समाधान गर्नको लागि गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षण (O & M) गरी कार्यान्वयनमा ल्याई पदपूर्ति प्रक्रियालाई अगाडी बढाइनेछ।
६. कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका आधारमा उत्कृष्ट कर्मचारी छनौट गरि पुरस्कृत गरिनेछ।
७. सेवा प्रवाहलाई चुस्तदुरुस्त प्रभावकारी एवं सेवाग्राहिमैत्री बनाउन र कार्यालयलाई नीति, बिधि र प्रबिधि सम्पन्न बनाउनका साथै कर्मचारीको क्षमता विकासको लागि तालिम मार्फत क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

८. सम्पूर्ण वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थामा ई-हाँजिरी अनिवार्य रूपमा लागु गरिनेछ।

९. स्थानीय तहको गुनासो सम्बोधन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउदै सेवा प्रवाहलाई सरल, सहज एवं पहुचयोग्य बनाईदै लगिनेछ।

१०. स्थानीय तहको योजना निर्माण, कार्यक्रम कार्यान्वयन र अनुगमनमा नागरिकको सहभागितालाई अर्थपूर्ण बनाउने नागरिक सहभागिता नीति अवलम्बन गरिनेछ।

६. राजश्व तथा आन्तरिक श्रोत परिचालन:

१. आन्तरिक आय व्यवस्थापन प्राकृतिक स्रोतको विक्री सम्बन्धी ऐन तथा नियमावली तर्जुमा गरी राजश्व परिचालनलाई थप व्यवस्थित तुल्याईनेछ।

२. आन्तरिक आयका स्रोतहरूको सम्भाव्यता अध्ययन राजश्व बाँडफाँड अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण तथा गैससको स्रोत परिचालनको लागि स्थानीय सरोकारवाला प्रदेश सरकार र नेपालसरकारका निकाय तथा गैसस र विकास साझेदारसँग परामर्श समन्वय र साझेदारी गरिनेछ।

३. करको दर सम्भव भएसम्म न्यूनतम गर्दै करको दायरा विस्तार गर्ने नीति लिईनेछ। प्रगतिशिल करप्रणाली अवलम्बन गरी नागरिकहरू बिच रहेको असमानता न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ।

४. वडा कार्यालय सँग समन्वय गरि घरबहाल करमा रहेको चुहावट नियन्त्रण गर्न घरधनी र वहालमा रहनेहरूको अभिलेख अध्यावधिक राख्ने प्रणाली विकास गरिनेछ।

५. ढुंगा गिट्टी बालुवा जस्ता नदिजन्य पदार्थको उत्खनन तथा संकलन कार्यबाट राजस्व संकलनका लागि आय ठेक्का विधि अवलम्बन गरिनेछ।

६. राजस्व संकलन कार्यलाई सरल, मितव्ययी, पारदर्शी तथा प्रभावकारी बनाई वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्न र राजस्व संकलन, लेखांकन तथा प्रतिवेदनलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाउन Sutra Revenue Module को पूर्ण रूपमा प्रयोग गरिनेछ।

७. कर प्रशासनलाई सुचना प्रविधिमैत्री एवं करदातामैत्री तुल्याउदै लगिनेछ।

८. बजार अनुगमनको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष

७. सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण

नेपाल सरकारको केन्द्रिय तहमा सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण सम्बन्धी विभिन्न ऐन, नियम, निति तथा कार्यक्रम बनेको सबैमा विविधै । यसै अनुरूप हाम्रो चुरे गाउँपालिकामा रहेको सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण शाखाको कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन तपशिल अनुसार कार्यक्रम सञ्चालन तथा अवलम्बन गरिने छ।

- सामाजिक सुरक्षा तथा घटना दर्ता सम्बन्धी कार्यालाई चुस्त दुरुस्त गर्दै लगिनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता निवकरण कार्यालाई प्रभावकारी बनाउन हरेक वडास्तमा कर्मचारी खटाईनेछ।
- सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहीको राष्ट्रिय सम्बन्धी कार्यालाई प्रभावकारी बनाउन आइरिस डिभाइस समेत प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- शारिरीक रुपमा अशक्त लाभग्राहीहरूको घरमै पुगेर सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्ड निवकरण गरिनेछ
- घटना दर्ता कार्यालाई थप व्यवस्थित बनाईदै लगिनेछ।
- वडा कार्यालयहरूमा सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण सम्बन्धी कार्यालाई प्रभावकारी तुल्याईनेछ।
- २०५९ साल देखिका सुचना फारम लाई डिजिटाइजेसन गरी अभिलेखिकरण गरिनेछ।
- घटना दर्ता सप्ताह सञ्चालन गरी पूर्ण घटना दर्ता कार्यालाई प्रभावकारी बनाईनेछ।

अन्त्यमा:

यस नीति कार्यक्रमले चुरे क्षेत्रका बासिन्दाहरूको प्रत्यक्ष रुपमा आर्थिक तथा सामाजिक पुर्वाधारको स्थापना शिक्षा स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई, वन तथा वातावरण लगायतका क्षेत्रमा उल्लेखनिय परिवर्तन भई आम नागरिकहरूमा प्रत्यक्ष रुपमा परिवर्तनको अनुभुती सहित “समृद्ध चुरे सुखी चुरे बासी” भएको हुनेछ। यस गाउँपालिकाको आ.व. २०८२/०८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गर्न सहयोग गर्ने गाउँपालिका उपाध्यक्ष सम्पूर्ण वडा अध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, विषयगत शाखाका शाखा प्रमुखज्यूहरू लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई धन्यावाद दिन चाहन्छु। साथै यस बैठकमा उपस्थित गाउँसभाका पार्षद सदस्यहरूलाई हृदय देखि नै धन्यावाद दिन चाहन्छु। साथै गाउँसभामा आई सभ्य र मर्यादित तरिकाले सम्पन्न गराउन सहयोग गर्न हुने सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू सुरक्षाकर्मी, पत्रकार महानुभाव, सम्पूर्ण सरोकारवाल सबैमा धन्यावाद दिदै विदा हुन्छु।

गाउँ सभा
सचिव

चक्र बहादुर बोगटी
अध्यक्ष